

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/8/2017
Identifikačné číslo spisu: 1511223025
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Marková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1511223025.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: ČSOB Leasing, a.s., Bratislava, Panónska cesta 11, IČO: 35 704 713, zastúpeného AK JÁNSKY & PARTNERS, s.r.o., Štúrova 13, Nitra, IČO: 47 249 650, proti žalovaným: 1/ TRANSPEED, s.r.o., Bratislava, Toryská 42, IČO: 36 737 712, a 2/ L. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., A. XX, o zaplatenie 103.646,01 eur s prísl., vedenej na Okresnom súde Bratislava V, pod sp. zn. 3CbZm/6/2013, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, z 28. októbra 2015, č. k. 3CoZm/94/2015-112, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave, z 28. októbra 2015, č. k. 3CoZm/94/2015-112 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 15. apríla 2015, č. k. 3CbZm/6/2013-74, z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V rozsudkom z 15. apríla 2015, č. k. 3CbZm/6/2013-74, zamietol návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu a žalovanému 2/ náhradu trov námietkového konania nepriznal.

2. Rozhodol tak s odôvodnením, že po oboznámení sa s návrhom a originálom predložených zmienek dospel k záveru, že návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu nie je možné vyhovieť. Poukázal na čl. VIII § 9a ods. 1 a 2 zákona č. 659/2007 Z. z., účinného od 1. januára 2008, podľa ktorého ak na zmenkách a šekoch, ktoré boli vydané v Slovenskej republike v období pred dňom zavedenia eura a ktoré sú splatné v Slovenskej republike, nie je vyznačená menová jednotka platby, takáto zmenka alebo šek sa považuje za zmenku alebo šek znejúci na slovenské koruny. Zmenky a šeky, ktoré znejú na slovenskú menu, sa odo dňa zavedenia eura v Slovenskej republike považujú za zmenky a šeky, ktoré znejú na eurá a sú splatné v eurách, a to v prepočte a so zaokrúhlením zmenkovej sumy alebo šekovej sumy zo slovenskej meny na eurá podľa konverzného kurzu a so zaokrúhlením na dve desatinné miesta na najbližší eurocent v súlade s pravidlami pre prechod zo slovenskej meny na euro, ktoré ustanovujú osobitné predpisy. Odo dňa zavedenia eura v Slovenskej republike možno na zmenky a šeky, ktoré znejú na slovenskú menu, vyznačiť zmenu slovenskej meny na eurá, ak je na zmenkách a šekoch uvedená

zmenková suma alebo šeková suma, možno odo dňa zavedenia eura v Slovenskej republike vyznačiť na zmenky alebo šeky aj zmenu zmenkovej sumy a šekovej sumy zo slovenskej meny na eurá a to v prepočte a so zaokrúhľením zmenkovej sumy alebo šekovej sumy podľa konverzného kurzu a so zaokrúhľením na dve desatinné miesta na najbližší eurocent v súlade s pravidlami pre prechod zo slovenskej meny na eurá, ktoré ustanovujú osobitné predpisy. Ak sa na zmenky a šeky, ktoré znejú na slovenskú menu, vyznačí zmena slovenskej meny na eurá v súlade s ustanovenými pravidlami pre prechod zo slovenskej meny na eurá, takto vyznačená zmena sa považuje za súčasť pôvodného textu zmenky alebo šeku, pričom to nemá nijaký vplyv na právne vzťahy súvisiace alebo na zánik zodpovednosti za zaplatenie zmenkovej alebo šekovej sumy po prepočte zo slovenskej meny na eurá.

3. Na predložených zmenkách je údaj označujúci menu, v ktorej má byť zmenková suma platená, uvedená v číselnom vyjadrení a s prípustnou skratkou eur a zároveň SK. Oba údaje označujúce menu zmenkového peniazu sú na zmenke rovnako hodnotné, žiadnemu z nich nemožno dať prednosť a žiaden z nich nemožno opomenúť, či ho považovať za nenapísaný. Súd prvej inštancie vyslovil názor, že ide o vyjadrenie zmeny zmenkového peniazu, tvoriaceho súčasť textu listiny. Vystaviteľ na zmenke nevyznačil zmenu meny v súlade s čl. VIII § 9a zákona č. 659/2007 Z. z., ale ponechal menu SK, ku ktorej uviedol aj menu euro. Zmenky s takto vyjadrenou menou sú v zmysle čl. VIII § 9a zákona č. 659/2007 Z. z. neplatné. Súd preto nemohol uložiť žalovaným povinnosť plniť na základe neplatnej zmenky, preto návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu zamietol.

4. Na odvolanie žalobcu vec prejednal Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací a rozhodol rozsudkom z 28. októbra 2015, č. k. 3CoZm/94/2015-112 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

5. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, že nestačí, aby bolo použité neupravené tlačivo zmenky s nevhodnou predtlačou meny s tým, že mena euro je doplnená na zmenke vystaviteľom, a preto platobný príkaz obsahujúci rozporné údaje meny je nutné považovať za neurčitý. Z čl. I § 1 zákona č. 191/1950 zb. nad akúkoľvek pochybnosť vyplýva požiadavka určitosti tohto príkazu. Zo zmenky samotnej musí byť úplne jasné a to nielen vystaviteľovi a pôvodnému majiteľovi, koľko sa má za ktorú zmenku pri splatnosti zaplatiť. Nestačí, aby to bolo jasné pôvodným subjektom, musí to byť zo zmenkovej listiny zrejme komukoľvek, kto sa v budúcnosti môže stať majiteľom zmenky. Určitosť je nutné posudzovať z pohľadu kohokoľvek a nie len z pohľadu určitých osôb, ktoré majú vedomosť o okolnostiach, za ktorých bola zmenka vystavená. V zmenkovom práve sa uplatňuje zásada zmenkovej písomnosti, teda zmenku je potrebné interpretovať tak, akoby interpretujúca osoba videla len zmenku a nemala žiadnu vedomosť o okolnostiach emisie zmenky. Zmenka mení majiteľa, pričom nový majiteľ nemôže skúmať čo bolo vôľou vystaviteľa, obsah záväzku musí byť nezávislej osobe zrejmy výlučne len z textu zmenky. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Prípustnosť dovolania zdôvodnil poukazom na ustanovenie § 238 ods. 3 O. s. p., § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. a na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. a to z nasledujúcich dôvodov:

8. Žalobca je majiteľom štyroch zmieniek, pričom zmenka vystavená 26.04.2007 na sumu 42.001,33 eur bola vylúčená na samostatné konanie. Predmetom konania teda zostali tri cudzie zmenky, ktoré obsahujú bezpodmienečný príkaz adresovaný žalovanému 1/ ako zmenečníkovi, aby zaplatil sumy uvedené na zmenkách. Zmenky boli pôvodne vystavené ako blankozmenky, bez uvedenia zmenkovej sumy a dátumu splatnosti a slúžili na zabezpečenie záväzkov z leasingových zmlúv, uzavretých medzi žalobcom a žalovaným 1/. Nakoľko žalovaný 1/ nespĺnil svoj záväzok, žalobca ukončil leasingové zmluvy, vyčíslil nároky, vyplývajúce z týchto zmlúv a doplnil blankozmenky v súlade s vyplňovacími zmenkovými prehláseniami. Tieto skutočnosti neboli medzi účastníkmi sporné.

9. Odo dňa zavedenia eura v Slovenskej republike možno na zmenky a šeky, ktoré znejú na slovenskú menu, vyznačiť zmenu slovenskej meny na euro. Vyslovil názor, že ak sa na zmenky, ktoré znejú na slovenskú menu, vyznačí zmena slovenskej meny na eurá alebo zmena zmenkovej sumy zo slovenskej meny na eurá v súlade s pravidlami pre prechod zo slovenskej meny na eurá, takto vyznačená zmena sa považuje za súčasť pôvodného textu zmenky, pričom to nemá nijaký vplyv na právne vzťahy súvisiace s príslušnou zmenkou a to ani na platnosť zmenky a na vznik alebo zánik zodpovednosti za zaplatenie zmenkovej sumy po prepočte zo slovenskej meny na eurá.

10. Žalobca predložil na preukázanie svojich nárokov originály zmeniek, ktoré boli pôvodne vystavené ako blankozmenky, t. j. listiny s neúplným obsahom, ktoré boli vystavené s tým, že budú dodatočne doplnené na úplné zmenky, v danom prípade dopísaním zmenkovej sumy a dátumu splatnosti. Nakoľko boli blankozmenky doplnené na úplné zmenky až po zavedení meny euro v Slovenskej republike, žalobca musel zmenkovú sumu vyplniť na existujúcu menu, t. j. na menu euro. Z uvedeného dôvodu je na zmenkách zmenková suma vyjadrená jednak číselne so skratkou eur a tiež slovom s dovetkom meny euro. Ďalej uviedol, že zmena meny bola účastníkom právnych vzťahov, aj účastníkom tohto konania „vnútená“ ex lege, pričom podstatou právnej úpravy nepochybne bolo dosiahnutie čo najväčšej bezproblémovosti prechodu na novú menu. Vyslovil názor, že pre vyznačenie zmeny meny je postačujúce uvedenie zmenkovej sumy spoločne s menou eur v číselnom ako aj v slovnom vyjadrení euro, bez povinnosti iných zásahov do zmenky. V danom prípade bola zmena vykonaná dostatočne určito aj faktickým grafickým odlišením peňažnej sumy od pôvodne predtlačeneho textu a uvedením len jedinej meny v slovnom vyjadrení zmenkovej sumy. Dovolateľ tvrdí, že ním zvolená realizácia vyplňovacieho práva k blankozmenkám je v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky a nemôže mať za následok neplatnosť zmenky. Preto za neprijateľný považuje záver odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie, že zmenky mali byť s menou euro vyznačené v rozpore s čl. VII § 9a zákona č. 659/2007 Z. z., a preto sú neplatné.

11. Ďalej uvádza, že rovnaké závery, ako prezentuje on, vyplývajú aj z doterajšej rozhodovacej praxe, a to z rozhodnutia Krajského súdu v Prešove zo 6. decembra 2012, sp. zn. 2CoZm/3/2012, v ktorom tento súd, ako odvolací súd rozhodol tak, že potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešov, ktorý ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti aj napriek tomu, že žalovaná namietala absenciu zrozumiteľnosti, resp. určitosť meny. Súd dospel v tomto prípade k záveru, že zmenka je dostatočne určitá a námietku neurčitosti neakceptoval. Zdôvodnil to tým, že vyplňovacie právo k blankozmenke bolo podľa zmenkového vyplňovacieho prehlásenia realizované, keď už na základe zákona č. 659/2007 Z. z. bola zavedená v Slovenskej republike mena euro. Správe preto navrhovateľ poukazoval aj na aplikáciu § 14 ods. 2 veta druhá zákona o zavedení eura v SR. Relevantným je za takéhoto stavu potom aplikovať čl. III § 9a ZZŠ - prechodné ustanovenia účinné od 1.1.2008, na ktoré poukazujú obe strany v konaní. Ak navrhovateľ vyznačil na zmenku podpísanú odporkyňou 24.04.2008 sumu v euromene, nebráni účinnosti tejto zmenky ani to, že v číselnej časti naďalej zachoval údaj o slovenskej mene.

12. S názorom vyslovenom v uvedenom rozsudku sa dovolateľ v plnej miere stotožnil. Poukázal na zmenky, v ktorých je predtlačенý údaj o mene „SK“ uvedený iba pri číselnom vyjadrení zmenkovej sumy. Pri slovnom vyjadrení zmenkovej sumy na danej zmenke je uvedená len mena euro.

13. Poukázali aj na rozsudok Nejvyššího soudu České republiky z 26.01.2011, sp. zn. 29Cdo/945/2009 s tým, že z neprimerane tvrdého výkladu zákona a prílišného formalizmu, ktorý hraničí s arbitrárnosťou a je v rozpore s ústavnými garanciami a ktorý je výlučne a nedôvodne na škodu veriteľa, nie je v súlade s ústavnými garanciami.

14. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sumy uvedené na blankozmenkách sú vymyslené, úžernícke, neopodstatnené a nepodložené. Neboli nikdy akceptované ani jedným žalovaným. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu považuje za vecne správny.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací /§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len C. s. p./, po zistení, že dovolanie podal včas a riadne zastúpený dovolateľ a po zistení, že dovolanie je podané proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods.3 a § 237 písm. b/, f/ O. s. p.), bez nariadenia pojednávania /§ 443 C. s. p./ preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

16. Podľa ustanovenia § 470 ods.1 C. s. p., ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016 platí, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C. s. p., právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Vzhľadom k tomu, že žalobca dovolanie podal 22. decembra 2015, teda pred 1. júlom 2016, podal ho za účinnosti O. s. p., dovolací súd postupoval v zmysle ust. § 470 ods. 2 C. s. p. a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle ustanovenia § 236, § 237 a § 238 O. s. p. v znení platnom v čase podania dovolania.

17. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa /§ 236 ods. 1 O. s. p./ . Dovolanie žalobcu smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvej inštancie, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné. Prípustnosť dovolania je tým daná v

zmysle ustanovenia § 238 ods. 3 O. s. p. Za zásadnú právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie považuje odvolací súd vyriešenie platnosti, resp. neplatnosti zmeniek, ak zmenky obsahujú po zmene meny z „SK“ na „Eur“ v Slovenskej republike a v súvislosti s právnou úpravou zák. č. 659/2007 Z. z., pri číselnom vyjadrení zmenkovej sumy na zmenke menu „eur“ aj „SK“, súčasne.

18. K takto formulovanej otázke je predovšetkým potrebné uviesť, že zmenka je záväzok vysoko formálny a zákon kladie na jeho formálnu stránku dôraz, pretože len takýto záväzok môže existovať vo svojej abstraktnej forme. Na zmenke uvedený zmenkový peniaz je podstatnou náležitosťou, ktorá podmieňuje platnosť listiny ako zmenky, pretože zmenka je peňažným záväzkom. K vyjadreniu peňažného záväzku nepochybne patrí aj mena, v ktorej je vyjadrený peňažný záväzok. Je nepochybné, že môže ísť o akúkoľvek reálne existujúcu menu, avšak jasne a zrozumiteľne určenú. Dovolací súd dospel k záveru, že žalobca, tým že za číslom vyjadrenou zmenkovou sumou uviedol popri už predtlačenej mene „SK“ aj menu „euro“, nepostupoval v súlade s čl. II § 9a zákona č. 659/2007 Z. z., podľa ktorého možno na zmenky a šeky, ktoré znejú na slovenskú menu, vyznačiť zmenu slovenskej meny na euro, pretože na predmetných zmenkách je údaj pri číselnom vyjadrení zmenkovej sumy uvedená mena „eur“ a „SK“ súčasne, teda dva navzájom si konkurujúce údaje meny bez zmeny zmenkovej sumy. Správny je záver súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, že takto uvedený údaj je rozporný a tento rozporný údaj, spôsobuje neplatnosť zmeniek.

19. V zmysle ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. je dovolací súd povinný prihliadať vždy na procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. Preto sa dovolací súd neobmedzil iba na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale zaoberal sa aj otázkou, či podané dovolanie je prípustné podľa § 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O. s. p. Toto zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, len ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú taxatívne v ňom vymenované. O vadu v zmysle tohto ustanovenia ide vtedy, ak: a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

20. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie uznesením z 22. septembra 2014, č. k. 3CbZm/6/2013-58 zastavil konanie v zmysle ust. § 107 ods. 4 O. s. p. voči žalovanému 1/ s odôvodnením, že spoločnosť TRANSPEED, s.r.o., Bratislava zanikla výmazom ex offio z obchodného registra 13.08.2014. Strata spôsobilosti je neodstrániteľným nedostatkom, preto ak súd prvého stupňa a aj odvolací súd napriek tomu so spoločnosťou TRANSPEED, s.r.o., Bratislava následne konali a rozhodli, takéto konanie je zaťažené závažnou procesnou vadou podľa § 237 písm. b/ O. s. p., ktorá má za následok zrušenie rozhodnutia.

21. Ďalej súd prvej inštancie uznesením z 19. novembra 2014, č. k. 3CbZm/6/2013-61 vylúčil na samostatné konanie časť o zaplatenie 42.001,33 eur istiny so 6 % úrokom od 13.01.2010 do zaplatenia a zmenkovej odmeny 140 eur na návrh žalobcu. Napriek uvedenému právoplatnému rozhodnutiu súd prvej inštancie následne rozsudkom zamietol návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu v celom rozsahu. Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že občianske súdne konanie je ovládané dispozičnou zásadou a žalobca si v danom prípade uplatnil jeden z dispozičných úkonov (č. l. 44), ktorý mu umožňuje Občiansky súdny poriadok. Platí teda, že súd je viazaný rozsahom žaloby v čase rozhodovania, nemôže rozhodnúť o inej povinnosti, ako v čase rozhodovania požadoval rozhodnúť žalobca. Opačný postup je v rozpore s ustanovením § 79 O. s. p. a takéto konanie trpí závažnou procesnou vadou v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O. s. p. Aj toto procesné pochybenie odvolací súd ponechal bez povšimnutia.

22. Keďže odvolací súd zaťažil svoje konanie a rozhodnutie vadou, ktorá je dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie zrušiť a touto istou vadou je zaťažené aj konanie súdu prvej inštancie, Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie podľa § 243b ods. 3 O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.